

Annika Eklund

046-359 61 57

annika.eklund@LUND.SE

Kultur- och fritidsnämnden

Yttrande över förslag till regional kulturplan för Skåne 2021–2024

Sammanfattning

Region Skånes kulturförvaltning har remitterat förslag till regional kulturplan för Skåne 2021–2024 med anhållan om yttrande senast den 15 april 2020.

Regional kulturplan för Skåne 2021–2024 är ett regionalt prioriteringsverktyg och ett underlag i dialogen med staten om statliga medel inom ramen för kultursamverkansmodellen. Kulturplanen är framtagen i samverkan och samråd med Skånes kommuner och kulturliv, och pekar ut Region Skånes utvecklingsfokus för att nå de nationella och regionala kulturpolitiska målen. Kulturplanen resurssätts årligen i kulturnämndens verksamhetsplan och budget under planperioden. Kulturplanen vilar på tre bärande principer som är utgångspunkterna för Region Skånes kulturpolitik: kulturens egenvärde, kulturens demokratiska grund och kulturens kraft i samhällsbygget. Tillsammans med de kulturpolitiska målen utgör principerna ett fundament för det långsiktiga utvecklingsarbetet i Skåne.

Region Skåne vill agera som en strategisk möjliggörare och flytta fram positionerna när det gäller att skapa goda förutsättningar för ett rikt och inkluderande kulturliv, som bidrar till en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar samhällsutveckling. Globala megatrender som klimatförändringar, globalisering, migration, urbanisering, den demografiska utvecklingen och digitalisering medför nya utmaningar, som inte bara kan knytas till enskilda konst- eller kulturområden, utan som är gemensamma för sektorn. Därför fokuserar kulturplanen på tvärgående utvecklingsområden, som utgår från en helhetssyn på de utmaningar och möjligheter som finns inom kulturområdet. Kulturplanens utvecklingsområden ska bidra till en väl fungerande kulturell infrastruktur för produktion och förmedling av konst och kultur, där erfarenheter kan delas, kompetens överföras och upplevelser spridas.

Konsten och kulturen står i centrum i arbetet med kulturplanens utvecklingsområden. Region Skånes kulturpolitiska uppdrag omfattar utvecklingsarbete inom ett antal konst- och kulturområden, i planen benämnda som verksamhetsområden. Några av dem är definierade i den statliga förordningen (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet, medan andra är definierade av Region Skåne i dialog med kommunerna och kulturlivet. Den regionala kulturplanen inkluderar alltså fler verksamhetsområden än vad den statliga förordningen kräver och omfattar hela den regionala kulturpolitiska uppdraget. Utvecklingsambitionerna, snarare än var medlen kommer ifrån, är i fokus i kultursamverkansmodellen i Skåne.

Beslutsunderlag

Kultur- och fritidsförvaltningens tjänsteskrivelse den 4 mars 2020 (denna skrivelse)

Regional kulturplan för Skåne 2021–2024, remissversion, inkommen den 17 februari 2020

Barnets bästa

Remissversionen av den regionala kulturplanen poängterar vikten av att skapa möjligheter för barn och unga att ta del av kultur både som upplevelse och att utöva under hela sin uppväxt.

Ärendet

Region Skånes remissversion av regional kulturplan för Skåne 2021–2024 är en överlag heltäckande, ambitiös skrivning gällande att tillgång till kultur ska gälla för alla oavsett bostadsort, sociodemografisk tillhörighet eller personliga förutsättningar.

Den är framtagen i samverkan med kommunerna, det professionella kulturlivet och civilsamhällets aktörer. Utgångspunkter har bland annat varit utifrån omvärldsanalys gällande demografiska utmaningar, klimatförändring, digitalisering, individualisering och globalisering. Kulturplanen är formellt också en del av den regionala utvecklingsstrategin *Det öppna Skåne 2030*.

Inledningsvis redogörs för Region Skånes kulturpolitiska mål och de nationella kulturpolitiska målen som beslutades av riksdagen 2009:

Hela Skåne ska utveckla och ha tillgång till ett rikt och dynamiskt kulturliv av hög kvalitet med både bredd och spets som fler ska ha förutsättningar att delta i och ta del av på lika villkor.

Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefrihet som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet.

Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling.

Kommentarer till planens olika rubriker

Remissversionen är indelad i olika rubriker och ämnen. Ett urval av dem kommenteras här nedan.

Kulturplanen och agenda 2030:

För att vidga kulturpolitikens område formuleras inledningsvis att det under perioden ska fokuseras på tvärgående utvecklingsarbete och kopplas till Agenda 2030. För att förtydliga detta bör exemplifieras med de av UNESCO framtagna målen speciellt för kulturområdet för att undgå generalisering.

Utvecklingsområden:

I planen föreslås fokus på tvärgående utvecklingsarbete med fem prioriterade områden:

- *Delaktighet och medskapande*
- *Konstnärligt skapande*
- *Kulturens rum och platser*
- *Barns och ungas rätt till kultur*
- *Digital utveckling*

Inom varje område exemplifieras varför och hur det inom dessa områden bör arbetas med kulturpolitiska ambitioner för att uppnå satta mål. Exempelen är lite väl allmänt hållna och kan delvis vässas. Ett olyckligt ordval har smugit sig in gällande den del som formuleras kring främjande av ett inkluderande kulturliv där begreppet "funktionsnedsättning" används. Detta bör ersättas av begreppet "funktionsvariation" eller en formulering om att kulturlivet helt enkelt ska vara tillgängligt för alla – oavsett fysiska förutsättningar.

Gällande området konstnärligt skapande är det positivt att det finns inriktning mot bland annat att stimulera nya modeller, metoder och samarbete för konstnärliga experiment. Vidare att också uppmantra till kunskaps- och erfarenhetsutbyte inom kultursektorn, som behöver uppmantran, stöd eller annat för att gå över gränser inom konstområdena och att det på så sätt uppstår nya uttryck.

Ett framtida utvecklingsområde för kulturskapare och kulturen som politikområde är att skapa mer och formaliserad kunskap och samverka med näringsliv och entreprenörer på kulturens villkor, vikt här poängteras.

Under rubriken *Kulturens rum och platser* är formuleringar om att kunskapsbärande institutioner som museer och arkiv i högre grad

kan vara en röst i det offentliga samtalet och resurs i samhällsplaneringen viktiga. Speciellt i Lunds kommun kan detta vara något att även tillämpa lokalt utifrån regional plan.

Något tydligare kan formuleringen vara kring hur kulturens roll ska ökas i samhällsplaneringen. Kulturen är inte bara en "tillgång", utan även en förutsättning för ett socialt hållbart samhälle.

Avsnittet gällande *Barns och ungas rätt till kultur* innehåller tydligast formuleringar kring planens ambition inom området. Här understryks också att det är på kulturskolor, fritidsgårdar, föreningar, bibliotek och skola i kommunerna, som barn och unga möter konst och kultur. Planen borde därför i högre grad formulera sig kring en regional ansats för att utveckla samverkan med kommunerna. I många regionala kulturplaner lyfts till exempel på ett annat sätt kulturskolan som en viktig del av den kommunala kulturella infrastrukturen – och då särskilt för målgruppen barn och unga. Några beskriver även kulturskolan som en viktig samarbetspart för regionala kulturaktörer, vilket saknas här. Även en beskrivning av och ambition om att vissa stödformer kunde anpassas direkt för utveckling av kulturskolans verksamhet vore bra.

Området *Digital utveckling* beskriver övergripande utmaningar med att öka den digitala mognaden brett både inom produktion, delaktighet och demokratiska aspekter, vilket är viktigt.

I avsnittet *Metoder* beskrivs hur regionen genom strategisk *finansiering, samverkan och kunskapsutveckling* vill fortsatt arbeta med fördelning av statsbidrag. Regionens invånare ska enligt förordning av statsbidrag till regional kulturverksamhet ges tillgång till:

Professionell teater-, dans- och musikverksamhet och museernas arbete, biblioteksverksamhet samt läs- och litteraturfrämjande verksamhet, professionell bild- och formverksamhet, regional enskild arkivverksamhet och främjande av hemslöjd.

Samverkan krävs för att Skåne ska utvecklas som kulturregion och det poängteras rätt och riktigt att ett processinriktat arbetssätt tillsammans med kulturlivet och kommunerna främjar ett samspel mellan offentliga resurser och kunskapsutbyte.

Då Lund har ett antal institutioner inom teater, museiverksamhet och är en stark biblioteks- och läsfrämjande kommun är det viktigt att dessa ambitioner inte sänks. Vidare poängteras vikten av kunskapsutveckling genom ökad samverkan med universitet och högskolor, där Lund som kommun av naturliga skäl har stora möjligheter att delta ytterligare.

Området *Kultur och hälsa* och samverkan mellan kultursektorn och hälso- och sjukvården beskrivs som ett utvecklingsområde och så har gjorts under ett antal år. Ska den nödvändiga utvecklingen av hållbara strukturer för kommunerna komma på plats måste ett tydligt initiativ tas av regionen med stöd och kunskapsspridning.

Vidare kan avsnittet om *Folkbildningens roll* och breda verksamhet ytterligare understryka vikten av den roll detta spelar i kommunernas möjlighet till att erbjuda medborgarna ett brett kulturutbud, inkludering i samhället, vidareutbildning samt uppehållande av demokratiska principer för folkbildning. Regionens roll som stabil part för folkbildningen under planens period kommer att tydliggöras och är viktig.

Avslutningsvis kan konstateras att det är tydligt att Region Skånes kulturnämnd med denna plan vill stärka samverkan på bred front. Tydligt är också att utvecklingsambitionerna ska vara fokus i kultursamverkansmodellen i Skåne och att samspelet mellan statliga, regionala och kommunala prioriteringar ska öka när planen är antagen, vilket kultur- och fritidsförvaltningen ser stora möjligheter i att kunna medverka till.

Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden föreslås besluta

att godkänna upprättat förslag till yttrande över regional kulturplan för Skåne under åren 2021–2024 samt översända yttrandet till Region Skånes kulturnämnd

Urban Olsson
kultur- och fritidsdirektör

Annika Eklund
kulturchef

Beslut expedieras till:
Region Skånes kulturnämnd
Akten